Μουσική δωματίου από τους Αποστολίδη, Γαρουφαλή, Γκίνο

Του Φοίβου Ανηγεισανάκη

Μένα πολύ ενδιαφέρον πρόγραμμα. Όχι όμως «με πρώτες εκτελέσεις» όπως θα νόμιζε κανείς — ποτέ δεν καταλάβαμε γιατί αυτό το κυνηγητό των «πρώτων ακροάσεων» — αλλά με έργα που ακούμε σπάνια ή καθόλου. Η επιλογή και η σύνθεση του προγράμματος, από τον Μότσαρτ έως τους σύγχρονους Ντεμπυσύ και Χατσατουριάν, με κεντρικό πυρήνα το μεγάλο Μπάρτοκ, δεν κέρδισε απλώς την προσοχή του ακροατή. Μας χάρισε τη χαρά της μουσικής, που δεν μπορούμε δυστυχώς να πούμε ότι τη συναντάμε συχνά στις τόσες, φευ, μουσικές εκδηλώσεις της Αθήνας. Μότσαρτ λοιπόν, Μπάρτοκ, Ντεμπυσύ και Χατσατουριάν. Από τον πρώτο τις «Έξι παραλλαγές για βιολί και πιάνο Κ. 360» και από τον δεύτερο τις «Αντιθέσεις για βιολί, κλαρινέτο και πιάνο». Την «1η Ραψωδία για κλαρίνο και πιάνο» του Ντεμπυσύ και το «Τρίο για κλαρίνο, βιολί και πιάνο» (1932) του Αρμένιου συνθέτη. Ό,τι εδέσποσε τελικά στη συναυλία ήταν το μουσικό δαιμόνιο του Ούγγρου συνθέτη. Στις «Αντιθέσεις» του χαρήκαμε γι' άλλη μια φορά τη δύναμη της ιδιοφυίας του: να αντλεί άφοβα από το γενέθλιο λαϊκό μοτίβο, όχι όμως για να το υπηρετεί, να υποτάσσεται σ' αυτό, όπως στις περισσότερες σελίδες των «εθνικών σχολών». Αλλά για να «υψώνεται καταχόρυφα» όπως ο Σολωμός, μεταπλάθοντάς το σε προσωπικό μήνυμα. Ως εκτέλεση είχε θαυμάσιες στιγμές και στα τρία μέρη. Δεν μπορούμε ωστόσο να μη σημειώσουμε την κάποια «γλυκερότητα» του κλαρινέτου στο πρώτο μέρος, τόσο αντίθετη στην ανήσυχη, «σκληρή» ατμόσφαιρα της μελωδικής του αρχικού χορού.

Η συναυλία άνοιξε — εκ Διός άρξασθαι — με τις μοτσαρτειες «παραλλαγές». Ευγενικό «ύφος γκαλάν» (πώς να αποδώσουμε τον όρο ελληνικά;) στο βιολί και λιγότερο στο πιάνο, που πίεζε, πρέπει να προσθέσουμε, ηχητικά, το συμπαίκτη του. Στη συνέχεια ωστόσο η αποκατάσταση της ισορροπίας — ηχητικής και εκφραστικής — δικαίωσε τις προσδοκίες του ακροατή.

Μουσικός μπρεσιονιστικός πίνακας η εκτέλεση της Ραψωδίας του Ντεμπυσύ (κλαρινέτο - πιάνο).

Η συναυλία έκλεισε με το Τρίο του Χατσατουριάν. Άνισο στις επιμέρους επιλογές του μελωδικού υλικού, αλλά ευχάριστο οπωσδήποτε στο είδος του. Η εκτέλεση τιμά και τους τρεις καλλιτέχνες που κράτησαν την εκφραστική τους σ' ένα κλασικό θα λέγαμε επίπεδο, μακριά από ρομαντικές (ανατολίτικες) διαχύσεις και θορυβώδεις αντιθέσεις («Παρνασσός» 27.11.85).

Ντένες Τζιγκμπόντυ

Λυδία λίθος για το επίπεδο της μουσικής μας παιδείας το πρόσφατο ρεσιτάλ του βιολιστή Τζιγκμόντυ στο «Παλλάς». Εάν το πρόγραμμα είχε έργα Κράισλερ και τέτοιου «Ανδαλουσιανής ρομάντζας» η αίθουσα ασφαλώς θα είχε γεμίσει. Όμως με έργα αποκλειστικά Μπαχ και μάλιστα μόνο για σόλο βιολί, ένα τέτοιο πρόγραμμα αποδείχθη τροφή πολύ δύσπεπτη για το κοινό της Αθήνας. Ευτυχώς οι λίγοι ακροατές της συναυλίας χειροκρότησαν θερμά την προσφορά — γιατί ήταν πραγματικά προσφορά — του Τζιγκμόντυ — στην πάμπτωχη μουσική ζωή της Αθήνας.

Ο τρόπος με τον οποίο αποδίδει τον Μπαχ ο Τζιγκμόντυ είναι, θα λέγαμε, μια από τις πολλές **προτάσεις** που κατά καιρούς έχουμε γνωρίσει για την εκτέλεση έργων για σόλο βιολί του κάντορα της Λειψίας: πολύ διαφορετικά «δοξάρια» από αυτά που κυκλοφορούν στις σχετικές εκδόσεις, επίμονη χρησιμοποίηση μικρού μέρους του τόξου και, προπαντός, εκτέλεση πολύ αυστηρή, μακριά από τις σύγχρονες, υπερβολικά ελεύθερες εκφραστικές αντιλήψεις.

Η εκτέλεση είχε πολύ ενδιαφέρον. Και θα είχε ακόμα περισσότερο αν ορισμένα μέρη δίνονταν με λιγότερο γρήγορο τέμπο, όπως το Πρελούδιο και η Ζίγκα στο πρώτο έργο και η Φούγκα στο δεύτερο. Τα έργα του προγράμματος: Παρτίτα αρ. 3, Σονάτα αρ. 2 και Παρτίτα αρ. 2 («Παλλάς» 28.11.85).